

Muhuulane

Nr 9 (310)

Mihklikuu 2015

Muhu leht

Lähä kuoli

Siis kut aabits moole tuodi,
öeti, varsti lähäd kuoli.

Ennem selle talve sa
piad tähäd selgeks õppima.

Lasteaegas kasvataja
olli väga visa.

Oma silmi aabitsast
ei soan ema-isa.

Suured tänud teitele,
armsad õpetajad
iseenast kiita koa
natukse oo vaja.

Lugemine selge nüid
rõmsalt lähän kuoli
ega titemängidest
änam suurt ei ooli.

Meeli Kokk

(Murdevõistlus 2015)

Muhu leiutajad

11. septembril kell 16.00
toimub Koguvas **muuseumi**
kontorihoones projekti "Mu-
hu leiutajd" käigus filmitud
materjali esitus. Augustis
salvestati Mati Pussi ja Raimo
Kaubi poolt intervjuud Muhu
tehnik- ja meistrimeeste
Eldur Väärtnõu, Albert Noore
ja Kalju Tuulikuga. Muhu
leiutajate järgmist põlvkonda
esindab Joonatan Jürisson.

Muhu sügislaad

26. septembril
algusega kell 9
Hellamaa spordiväljakul
kauplejatel registreerida
telefonil 5037 407.

ISSN 1736-289X

Muhu Muuseumis septembris

Augustikuu oli muuseumis toi-
minguterohke – pärandoskuste
nädala raames tuletasime meelde
esiisade tarkusi, sai teatrit ja kino
ning tähistasime muinastulede
ööd.

Nüüd on suur suvi seljataha
jäämas ja ees ootamas sügisesed
tegevused.

1. septembril käis meil külas
Muhu Põhikooli I klass, et osa
saada vanaaegsest koolitunnist
Koguva vanas koolimajas.

12. septembril kell 13.00
toimub Saaremaa Toidufestivali
ja Koguva kalapäeva raames

„Tooma talu toidu lugu“ - see on
giidiga tuur Tooma talu hoonetes
ja ruumides, mis on seotud
muistse (alates 19. saj) toidu
hankimise, säilitamise ja tarbi-
misega. Räägime, mida söögiks
tarvitati, kuidas ja kus seda söö-
di. Kohapeal müügil spetsiaalselt
selle ürituse tarbeks koostatud
muistse talutoidu retseptiraama-
tused. Raamat annab häid
nippe, kuidas ka tänapäeval
vanaaegseid roogasid valmis-
tada. Pilet giidituuril osalemiseks
maksab 3 eurot/inimene ja eraldi
etteregistreerimine ei ole vajalik.

Muuseumi on septembris
külastamas ka mitmed Saaremaa
kooliõpilased, kes tulevad män-
gima vanaaja mängu ja õppima
vanaaja kombeid.

Alates **15. septembrist** on
muuseum külastajatele avatud
viiel päeval nädalas (T-L). Nagu
suvel, on ka sügisel võimalik
saada ettellimisel giidituure,
maastiku- ja otsimismänge,
meisterdamise õpitubasid ning
palju muud.

Ootame teid!

Maigi Ruttu

Muhu Muuseumi tegevusjuht

Pärandoskuste nädala niitmis-
ja saunapäevalt.

2 x Muhu Muuseum

Muhu vald 25

1. oktoobril kl 12
Muhu noortekeskuse
uute ruumide avamispidu.

2. oktoobril
Muhu **pildiraamatu esitus** kell 14
Muhu Põhikooli saalis

2. oktoobril
Valla 25. aastapäevale pühendatud
kontsert-aktus kell 19
Muhu spordihallis

kohtade broneerimine telefonil 5037 407

Huvitegevuse toetuse taotlemine

Alanud on uus kooliaasta ja sügise saabudes ka uus hooaeg huvitegevuses. Kõik, kes vajavad huvitegevuses osalemisel toetust, saavad esitada vastava taotluse vallavalitsusele. Vormikohane taotlus on leitav valla kodulehelt, lingilt vormid/haridus,kultuur.

Toetuse taotlemise tingimused ja korraldus on kirjas volikogu poolt kehtestatud määru-ses „Huvitegevuse toetamise kord Muhu vallas“. Määrusega saab tutvuda nii valla kodulehel kui ka Eesti Vabariigi ametlikus võrguväljaandes Riigi Teataja aadressil www.riigiteataja.ee

Kokkuvõte Muhu Turismiinfopunkti töösuvest

Muhu Turismiinfopunkt oli 2015. aastal avatud 15. juunist 20. augustini iga päev 10 – 18. Külastajaid teenindasid Krista Niinep ja Mati Puss. Turismiinfopunkti paiknes juba kolmandat suve Muhu Ühisturustuspunktis Liival, jagades sel aastal sõbralikult ruumi juunis tööd alustanud kohvikuga Koek & Moes.

Infopunkti külastas 3041 inimest, mis on 2014. aastaga võrreldes 15 % vähem, samas võrreldes 2013. aastaga 1,75 korda rohkem. Päevas külastas infopunkti keskmiselt 45 inimest, kõige rohkem oli külastajaid 17. juulil - 90 inimest. Nii nagu eelnevatel aastatel, oli ka sel aastal külastajate hulgas kõige rohkem eestlasi (1649), arvukselt järgnesid soomlased (388), lätlased (208), inglased

(199), sakslased (172), venelased (154) ja leedukad (56). Kokku külastasid turismiinfopunkti 17 erineva rahvuse esindajad, 87 külastaja päritolu jäi määramata.

Kui võrrelda infopunkti külastatavust ja majutasutuste teenuste kasutamist 2015. a esimesel poolaastal Saare maakonnas, siis rahvuste lõikes on esikolmik sama: kõige enam eestlasi, siis soomlasi ja lätlasi; osakaal pisut erineb.

Kõige enam vähenes võrreldes 2014. aastaga Muhu turismiinfopunkti külastatavate hispaanlaste ja poolakate arv, kuid nende osatähtsus kogu külastatavusega võrreldes on marginaalne. Suurimat mõju kogu külastatavusele omas eestlaste arvu oluline vähenemine, muutus oli – 37%. 18 % vähenes inglase osakaal.

Positiivsema poole pealt on väga rõõmustav, et üle kolme korra kasvas lätlaste ja itaallaste arv; üle kahe korra leedukate ning 1,75 korda prantslaste arv. 31,6 % kasvas venelaste arv, 19,6 % soomlaste arv. Võrreldes 2014. aastaga jäi samale tasemele sakslaste arv.

Kõige kaugemalt jõudsid sel suvel Muhusse külalised Havaiilt, Austraaliast ja Kanadast.

Külastajate hulgas olid kõige nõutumad nii Muhu kui Saare maakonda tutvustavad tasuta jagatavad turismitrükised. Turismiinfopunktist oli võimalik osta turistikaarte, kohavaate postkaarte, postmarke, samuti Muhu valla t-särke ja muid valla sümbolikaaga tooteid, ette tellida peagi valmivat Muhu pildiraamatut.

Annika Auväärt

Vallavalitsuse istungitelt

12. august

Otsustati jagada:

- Liiva k Muhu ambulatoriumi kü kaheks: Liiva ambulatorium (ühiskondlike ehitiste maa) ja Muhu kergliiklustee T6 (transpordimaa);
- Liiva k Liiva kaupluse kü kaheks: Liiva kauplus (ärimaa) ja Muhu kergtee T7 (transpordimaa);
- Liiva k Meierei kü kaheks: Meierei (ärimaa) ja Muhu kergtee T8 (transpordimaa);
- Kuivastu k Vana-Laane kü kolmeks: Vana-Laane, Vana-Laane ja Laane tee (kõik maa-tulundusmaad).

Kooskõlastati puurkaevu asukoht Kallaste k Paevälja mü-l.

Väljastati ehitusluba:

- Lõetsa k Mäe-Saadu mü puurkaevu rajamiseks;
- Suuremõisa k Saare mü abihoon ehitamiseks.

Tunnistati kehtetuks 30.7.2015 korraldus nr 252 „Ehitusloa väljastamine“ ja väljastati ehitusluba Kuivastu-Kuressaare mnt km 78,221-79,186 teevalgustuse liitumisele elektrivõrguga Liiva külas. Ehitusluba ei laiene Clougrupp OÜ koostatud ehitusprojekti nr TP0317 esitatud lahenduse sellele osale, mis on

planeeritud Kalapoe mü-le.

Väljastati kasutusluba:

- Kuivastu k Ankru mü ehitatud suvemajale;
- Simisti k Kaistu mü ehitatud suvilale;
- Rässa k Kasuka alajaama fiidri F2 osalisele rekonstrueerimisele;
- Põitse k Vileta mü elektri-võrguühendusele.

Hajaasustuse veeprogrammile laekunud taotluste menetlemiseks ja hindamiseks moodustati ajutine komisjon: Arvo Vaga (esimees), Annika Auväärt, Triin Valk, Ave Toomsalu ja Mihkel Ling.

21. august

Väljastati projekteerimistingimused:

- Nõmmkülas Kadakanurme mü elamu ja abihoon ehitamiseks;
 - Külase k Sepahansu mü suvemaja ehitamiseks;
 - Hellamaa k Tamme mü elamu ehitamiseks;
 - Igaküla Kasemetsa mü väliskanaliseerimise ehitamiseks.
- Kinnitati ürituse „Aki Kõrtsu kütab üles Superstaari Risto Paiste“ toimumine Liiva k Aki kõrtsus 21. augustil kl 22-05.

Saaremaa Arenduskeskus kogub MKM-ile andmeid ettevõtjate probleemide kohta

1. elektriga, 2. sideühendustega, 3. juurdepääsuteedega.

Kui ka Teie jaoks on mõni neist probleemne, siis palume sellekohast teavet (ettevõtte nimi ja probleemi lühikirjeldus)

hiljemalt **11. septembriks** aadressil annika@muhu.ee

Seoses Kohaliku omaalgatuse programmi (KOP) 2015 sügisvooru avanemisega korraldab Saare Maavalitsus koostöös Saaremaa Arenduskeskusega

10. septembril Saare Maavalitsuse saalis algusega kl 10 INFOPÄEVA

Eelregistreerimine ja lisainfo: annika.prei@saare.maavalitsus.ee ja helje@sasak.ee Tel: 45 20 546 ja 45 20 573

Pensionäride pidu toimub 27. septembril

Muhu Põhikoolis algusega kl 11.00

Peost osavõtuks registreeru külanavama juures ja maksa osavõtumaks 5 eurot inimese kohta (10 - 25.9.2015). Kui võimalik, kasuta oma trans-pordi, selle puudumisel teata vajadusest osavõtumaksu tasumisest. **Kogu info ja raha pr. Triin Valgule 25. septembriks 2015.**

Kohtumisel esitletakse Muhu raamatut (ka ostmis-võimalus), tervitama tulevad naabervalla isetegevuslased.

Tore on kokku saada!

Muhu Vallavalitsus ja SK Muhu tänavad Muhu

Jooksu toetajaid ja abilisi

Hr. Ivo Aulik, Alver Kivi, Saaremaa Spordiliit, Eesti Kultuurkapital, Bivarix OÜ rattapood, Muhro OÜ, Muhu Portselan OÜ, OÜ Muhu Pagarid, Nordecon AS, Kalmer Saar, OÜ Kehte, Premia Tallinna Külmhoone AS, Saaremaa Vesi OÜ, Kaie Õun, AS Tiir, OÜ Kiiskar, Heaolutoake, Väike Lillepood, RN Reisid OÜ, Muhu käsitööselt „Oad ja Eed“, OÜ Käoking, OÜ Roheline Vares, Lausend OÜ, Nautse-Mihkli talu, Eesti Politsei ja abipolitseinikud, Eesti Teed AS.

Täname kõiki vabatahtlikke abistajaid: Muhu PK kokad, toidu-jagajad, joogipunktide abilised, meditsiinipersonal ja kõiki teisi, tänu kellele sai XIII Muhu jooks teoks.

Kohtumiseni XIV Muhu Jooksul!

Volikogu 28. augusti istungilt

28. augusti istungil kinnitas volikogu otsusega nr 87 Võiküla Metsa detailplaneeringu kehtestamata jätmise. Volikogu ja valitsuse otsused on leitavad valla kodulehel (dokumendiregistris).

Rõõmsat kooliaega!

Muhu Põhikooli I klassi

asus õppima 8 õpilast.

Ees (vasakult): Mia Valk, Kai Kommel, klassijuhataja Tiina Tuulmägi, Sonja Sepping, Helen Luup;

tagareas (vasakult): Kasper Saksakulm, Andri Šuprudko, Madis Saksakulm, Silver Ots.
(Vt ka lk 4)

Pildistas **Kalmer Saar**.

XIII Muhu jooksu parimad

22. august 2015

Osalejad

Kokku osales 324 jooksupuulilist:

- * Põhijooks (17,2 km) - 62 jooksjat;
- * Rahvajooks (6,3 km) - 152 jooksjat;
- * 6,3 km kepikõndijad ja matkajad - 40 osalejat;
- * Lastejooks (ca 250 m) - 70 jooksjat.

Võitjad

Põhijooks (17,2 km)

Mehed

- I Mairo Mändla 0.59,47
 - II Kalev Õisnurm 1.03,03
 - III Tarmo Mändla 1.06,08
- Naised
- I Klarika Kuusk 1.14,46
 - II Kaire Matson 1.15,04
 - III Galiina Bernat 1.21,31

Mehed seeniorid

- I Kalev Õisnurm 1.03,03
 - II Tarmo Mändla 1.06,08
 - III Indrek Oll 1.14,48
- Naised seeniorid
- I Kaire Matson 1.15,04
 - II Galiina Bernat 1.21,31
 - III Taimi Kangur 1.21,55

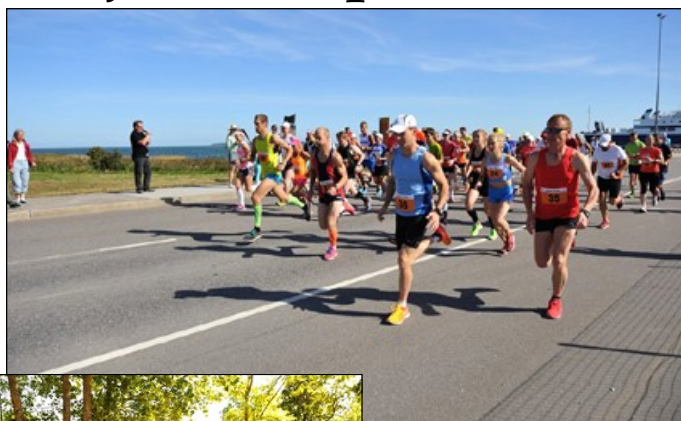
Noormehed

- I Oliver Lavits 1.32,26
- II Robert Mevenig 1.44,16
- III Valdo Aedmäe 1.45,52

Rahvajooks (6,3 km)

Mehed

- I Ando Õitpuu 0.20,31
 - II Oliver Mändla 0.21,33
 - III Henek Tomson 0.22,00
- Naised
- I Kairi Tuulmägi 0.28,44
 - II Maris Talvik 0.30,20
 - III Albina Maltis 0.31,18

Mehed seeniorid

- I Ahto Jakson 0.22,45
 - II Rene Busch 0.23,48
 - III Toomas Kivistik 0.28,06
- Naised seeniorid
- I Helen Oll 0.31,38
 - II Karin Prükk 0.32,34
 - III Birgit Mardi 0.33,57

Noormehed

- I Jaen Ots 0.24,18
 - II Rene Busch 0.26,07
 - III Kris Gustav Talvist 0.27,30
- Neiud
- I Meriliis Kivimägi 0.31,59
 - II Melani Nõu 0.34,48
 - III Hedili Nõu 0.36,34

Parimad muhulased

Põhijooks

Mehed 4. Risto Ülem 1.11,06

Mehed seeniorid 19. Indrek Võeras 1.22,20

Naised 22. Hanna Vahter 1.23,33

Rahvajooks

Mehed, meesseenior

15. Toomas Kivistik 0.28,06

Naised

19. Kairi Tuulmägi 0.28,44

Naised seeniorid

60. Jana Rand 0.35,07

Noormehed

24. Romet Vahter 0.30,03

Neiud

84. Katariin Aer 0.39,29

Aktiivsem Muhu küla - Lõetsa

Vanim osaleja - Endel Maltis (s 1931)

Noorim osaleja - Kirke Lepp (s 2014)

Suured tänud jooksu suurtoetajatele: Eesti Kultuurkapital, Saaremaa Spordiliit, hr. Ivo Aulik, Muhu Vallavalitsus. Täname kõiki, kes olid jooksu korraldamisel abiks!

SK Muhu

Pildid põhijooksu stardist ja lastejooksust **Kalmer Saar**

Timotheos Kuusiku

meenutuspäev

15. augustil kogunesid Hellamaa külakeskusesse Timotheos Kuusiku (1863-1940) järglased ja hõimlased. Andrus Lipand andis seal ülevaate oma vanaisa Timotheos Kuusiku elust ja toimetustest, kuna möödus 75 aastat tema surmast. Järgnes ringkäik, mis algas Hellamaa kalmistul Timotheose vane- mate viimasest puhkepaigast, jätkus Lalli Saadul, kus asetati meeneplaat Timotheose vane- mate maja istepingile, imetleti vaatamisväärsuseks muutunud suurt rändrahn, nn perseta- miskivi ja lõpetati Raugil Mihkli Matsil, kus elavad Timotheose õe Leena järel- tulijad. Koos külalistega oli kogunenud 32. Andrus Li- pandi sõnul oli see üks ilus meenutuspäev. **Muhulane**

Noppeid

“Muhulastelt muhulastele” kontserti kajastasid nii 3. augusti Meie Maa kui 5. augusti Saarte Hää. Piletitulu kogunes üle viie tuhande euro, see läheb Hellamaa laululava ehitamiseks. Kontserdil said kuulajad mitmete üllatuste osaliseks, mh liigutasid meeli Muhu Virtuosoide, ansambli Meeleand, Reinmetsa pere- ansambli ja paljude Muhu noorte lauljate etteasted.

Vald korrastab **Päelda kruusakarjääri**, kinnitas 14. augusti Saarte Hää. Metsa- istutamine peaks algama tuleval kevadel, enne seda tuleb likvideerida kaevanda- misjäätmek, teha tasandamis- töid.

Muhu 4. **tänavatantsu- päevadest** kirjutas 22. augusti Saarte Suvenädal. Noored tänavatantsijad pidid seekord oma kavaga esinema Muhu Jooksu lõpetamisel.

Muhu Pruulikoda valmis- tub toodangut turule tooma, kinnitas 4. augusti Saarte Hää. Vanatoa turismitalu ettevõtte hakkab tootma käsi- tööd, mida loodetakse müüki saada hiljemalt jõuluks. Esimese õllena on poodi jõud- mas Uisuõlu, mille algne ret- sept pärineb 19. sajandi lõpust.

Merenädala pitsaõhtust **Lõunarannas** pajatas 10. augusti Meie Maa. Peoõhtul esinesid Muhu Virtuoso- id, ühe laulu esitas koos nendega ka Irena Tarvis.

VALLA 25. JUUBELIKS
Septembris 2015 ilmub fotoraamat

**Hea kingitus endale, külalistele,
koostööpartneritele tutvustamiseks
meie kodusaare tegemisi.**

132 leheküljeline raamat on
kõva kaanega, ömmeldud
liimköites ja värviline.

Formaat 210 x 210 mm

Raamatus näitame meie
kogukonna elujõulisust
ja jätkusuutlikkust, teeme
tagasivaate valla sünnile
ning arengule.

**Etetellimine alates
01.09 – 20 eur
Vallas müügil
ka kinkekaardid.**

Info:
Heiske Tuul
tel +372 453 0672
vald@muhu.ee
www.muhu.ee

Raamatu eest saab
kohe tasuda

Muhu Vallavalitsus
A/a EE782200001120228703 (Swedbank)
märksõna: "Muhu raamat ja tellija nimi"

OÜ Muhu Farmid pakub tööd lõpsjale ja noorloomatalitajale

Ootame Sind kandideerima, kui Sul on oskus ja tahe töötada loomadega. Sa oled kohusetundlik, aus ja ei pelga füüsilist tööd. Töö asukoht on Hellamaa küla, Muhu vald. Omalt poolt pakume väljaõppe võimalust, sõbralikku kollektiivi ja vajadusel elamispinda.

Kandideerimiseks palun edasta oma CV e-meile: personal@tuulegrupp.ee või võta ühendust Kristjan Aaso 5345 5445.

Näitus

Virtsu seltsimajas

Virtsu seltsimajas saab näha Rein Ostrati näitust, teatas 28. augusti Nädalalõpp. Tegemist on huvitava loomeinimesega, kes on Eesti poliitikat karikatuuridena sahtlisse kommenteerinud. Näitusel on esmakordselt eksponeeritud 66 karikatuuri erinevatest ajajärkudest. Lisaks võib näha harrastuskunstniku puunikerdusi ja portselanimaalinguid. Autor on töötanud laevamehaanikuna. Täpsemat teavet näituse külastamisvõimaluse kohta saab telefonil 522 2818.

Esimese klassi

lapsed käisid
oma esimesel
koolipäeval
veel Koguvass
vanas
koolimajas
osa saamas
muuseumi
vanast
koolitunnist.

Foto:
Kalmer Saar

Muhumaa - ühtes jalgas vana, teises uus pätt

Muhu on väike mereriik Saaremaa ja mandri vahel, kunagine kihelkond ja nüüdseks kogu saart haldav vald. Omanäolise kultuuri ja hoiakuga muhulased kannavad Eesti ala vanemat pärandkultuuri, siin on oma rahvalaulud, keelemurre, kogukondlikud tavad ja särav ilumeel. Muhu värvikat ajalugu eksponeerib ja elavdab Muhu Muuseum ajalooühingulises Koguva külas. Väärtusliku miljööga külasid on teisigi. Muhu naised oskavad meisterlikult käsitööd, mehed suurepäraselt ehitada. Kaunid raudkivihooned ehivad mitmeid taluüesid.

1989. aasta kevadsuvel asutati Muhu arengunõukogu. Järgnenud folklooripäevadel õnnistati taastatava valla lipp. 1. septembril 1989 alustas Muhu külanõukogus tööd arengunõukogu valitud arendusnõunik. Detsembris toimusid Eesti külanõukogude esimesed vabad valimised. Enim häali sai Muhus Jüri Räim (1933–1995), kes valiti külanõukogu esimeheks vallavanema ülesannetes, kuni 1. oktoobril 1990. aastal valla õigused taastati.

Vaba turumajandus lükkas kõrvale nii alles kujuneva talutootmise kui ka elujõulised ühismajandid. Hulk muhulasi oli sunnitud tööd otsima väljastpoolt kodus saart, kuid hakkajamad asusid arendama Muhu ettevõtlust. Viiendik muhulasi on ise endile tööandjaks. Toimuvad kevadja sügislaadad. Täna võime poest osta koguni Muhu leiba.

Muhu vald on teinud koostööd Soome Utajärvi vallaga, jätkanud sõprusidemeid lätlastega Talsi rajooni Lauciene vallast ja Hollandi Den Dungeni omavalitsusega. 2003 sõlmiti koostööleping Leedu Neringa linnaga. Taani abistas alguses põllutehnika ja veistega, kuid nendega on koostöö katkenud. Rootsi Växjö piiskopkonna kogudused aitavad taastada Muhu Katariina kirikut.

Iseseisva valla 25 tegutsemisaasta jooksul on Muhu saar märgatavalt muutunud. Uue väljanägemise on saanud keskus Liival, sh kool ja hooldekodu, renoveeritud on teid ja väikesadamaid. Tihe side külvandematega püüab hoida elus kõik 52 küla. Meie noor põlvkond saab tugeva hariduse Muhu Põhikoolis.

Muhus on põnev kultuuri- ja spordielu. Alates 1991 toimuvad suvise pööripäeva eel Muhu päevad, juuli alguses alates 1997. aastast Juu Jäab muusikafestival. Tegutsevad lauluansamblid, tantsurühmad, segakoor, pillimehed, Hellamaa maanaiste selts, Külasema külaselts, käsitööselts „Oad ja Eed“ jmt. Igati toetas valla taastamist Tallinna Muhu Selts, silma on paistnud nende folkloorirühm „Munuksed“. 2010 taastati Muhu jooks, kergejõustikule ja pallimängudele on lisandunud tennis. Oluliseks tegevuskohaks on saanud Muhu noortekeskus oma mitmekülgsed algatustega. Muhu valla stipendiumifond annab 2000. a-st välja preemiaid silmapaistvamate saavutuste eest kultuuris, spordis, hariduses, tunnustab majanduses edukaid.

2003 sai Muhu vald Saare maakonna kauneima omavalitsuse tiitli, 2013 tuli aga Eesti külaliikumise kogukonna pärli tiitel Külasema külla Malle ja Tõnu Mätase koju. Muhus tegutseb lisaks tuntud Pädaste mõisale mitmeid omanäolisi turismitalusid (Martin Kivisoobu hobuturismitalu Hellamaal, Vanatoa talu Koguvass, Tammisaare talu Mõega külas jt). Muhu vaatamisväärsused on külaliste tarbeks saanud infotahvliid, need on märgitud turismikaartidele. Liival on suveti avatud Turismiinfopunkt. Muhu uisu ehitamine ja vetelaskmine on meie külalistele samuti suurt huvi pakkunud.

Muhu on saar, kus aeg jalga puhkab.

*Muhu raamatu kokkuvõte, mis ilmub
pildiraamatus ingliskeelsena.*

Töö-, pilli- ja malemees – õpetaja Vello Tikerpalu

Vello on sündinud Rapla maakonnas Vigala vallas Tiduvere külas Seppa-Otto suurtalus. Vello oli pere vanim laps. Isa arreteeriti 1949. aastal „hea“ inimese pealekaebuse tagajärjel.

Kolhoositegemise ajal oli Vello 9-aastane ning tal tuli hakata ema ja vanaema kolhoositööl aitama: sõnnikut vedama, heina tooma ja talvel külmunud silo raiuma, karjaskäimisest rääkimata. Vello kodutalu oli Gerd Kanteri kodutalu naabruses. Gerdi isa oli hiljem Vello õpilane. Malet õppiski Vello Kante-rite juures juba enne koolimine- kut mängima. Gerdi vanaonu õpetas Vellot ja naabripoissi. Pühade ajal joodi õlut ja mängiti malet, mitte kaarte, nagu Muhus kombeks. Ka akordionimängu õppis Vello ära juba enne kooli.

Vello lõpetas kohaliku Peru kooli, kus ta õppis ära ka saksofoni- ja klarnetimängu õpetaja Mihkel Saia juhendamisel. Mihkel Saia oli enne sõda mänginud saksofoni kuulsas John Pori orkestris ja sõja ajal mänginud Nõukogude tagalas mobiliseerituna pilli. See andis talle sõjaveterani staatuse ja julguse. Saia mängis saksofoni edasi sellest hoolimata, et saksofon oli Stalini ajal põlu all ja selle mängimist peeti imperialistliku lääne ees lõimitamiseks.

Tenorsaksofon, mida Vello oleks mängida tahtnud, jäi tal aga unistuseks, sest pille ei olnud saada ja mingile kolhoosile või maakoolile neid niisama müüa ei tahetud. Peru koolipoisina käis ta koos orkestriga ka Moskvas ülevaatusel.

1955. aastal astus Vello Tallinna Polütehnikumi, kus hakkas kohe tantsuorkestris mängima. Tantsuks mängiti Kopli pargis, mis hiljuti oli veel surmuääd olnud. Sel ajal tantsiti ka Eestis sellist rock'n-rolli, nagu võib näha ameerika filmides. Polütehnikumi orkestriga käis Vello mängimas ka Riias ja

Foto Muhu Muuseumi kogust.

Kaunases, kus olid samuti polütehnikumid.

Polütehnikumiaega langeb veel aktiivne maleturniiridel osalemine. Vello astus maleklubi liikmeks ja veetis suure osa oma vabadest hetkedest seal Vooremaa, Ermlini ja Etruki mängu vaadates. Mõnega neist sai ka ise mängida ja maletas ennast I järguni välja.

Pärast Polütehnikumi tuli vene kroonu, kuhu õpetaja Saia andis pilli kaasa. Seal panid poisid kohe pundi kokku ja hakkasid tantsupidudel ohvitseridele lääne muusikat mängima.

Pärast sõjaväge astus Vello 1962. aastal Tallinna Polütehnilisse Instituuti keemiat õppima. Vigalast käidi aga peale, et Vello tuleks koju tagasi. Kuna keemia Vellole eriti ei meeldinud, siis ta tuligi tagasi kodumaile ning hakkas laulmist ja kehalist kasvatust andma. Koolis oli ka kolm orkestrit. Puhkpilliorkestrit ümb- ruskonnas mujal kui Peru koolis ei olnud. Pillide hankimine ei olnud lihtne, aga Mihkel Saial oli õnnestunud neid mitme orkestri jaoks kokku saada. Ülevaatusel käimine andis võimaluse ka uusi pille muretseda. Tulevasele kaasale Heljele jättis puhkpilliorkester igatahes tugeva mulje. Kooli rahvapilliorkestri ja

estraadiorkestriga sai käidud pidudel ja puhkpilliorkestriga matustel. Viimased olid sageli tundide ajal ja koolipoistel oli kole hea meel, kui tundides ei pidanud istuma. Selle asemel sai pilli mängida ja kõhu täis.

Koolivaheaegadel töötas Vello kolhoosis autojuhina ja kui elamine Muhumaal sisse seati, siis läks Vello kolhoosi „Ühismaa“ autojuhiks. Hellamaa koolis hakkas ta aga juhendama akordionistide ja rahvapilli ansambli. Peale lastele pillimängu selgeksõpetamise tuli neile ka pillid hankida ja pärast lugude välja- otsimist veel noodid valmis kirjutada, mis oli eriti suur ja aeganõudev töö, sest mingit ko- peerimist tol ajal ei tuntud.

1978. aastast alates on Vello seotud ka Liiva kooliga, ta on juhendanud kooli rahvapilli- orkestrit, mis iganes nime see kool ka ei ole kandnud. Vello on oma pillilaste, -naiste ja -mees- tega käinud loomulikult kõikidel laulupidudel ja sageli tantsu- pidudel.

Muhu kooli lastega käis Vello ka esimesel välisturneel Soomes, kus nad peale sõprusvalla Uta- järvi esinesid Oulu raadios poo- letunnise kavaga. Kui Utajärvilt Muhu lastele plokklöödid kin-

giti, õpetas Vello lapsed nendega mängima ja ka plokklöötidega esineti Utajärvi rahvale.

Praegu Muhu Põhikooli nime kandvas koolis alustas Vello direktsooni toel ka süstemaati- lisemalt male- ja kabeoskuse arendamist Muhu laste seas. Vello õpilased Riste Auväart jt on maletanud end maakonna koolinoorte tippetijateks. Ka tänava oli Vellol ja ta õpilastel edukas aasta. Muhu Põhikool saavutas Eesti Mõttespordi (male ja kabe) olümpiaadil III koha. Kabes said õpetaja Tikerpalu õpilased Mihkel Auväart Saare maakonna koolinoorte võistlusel esikoha, tüdrukud Simone Kikerist, Heleri Kikerist ja Liis Rääim lausa kolmikvõidu. Malevõistlustel said esikoha Lauri Pehlak ja Mihkel Auväart.

Ka Muhu estraadimuusika, nagu seda nõukogude ajal nime- tati, on viimastel aastakümnetel olnud Vello vedada. 1970. aastal loodi Hellamaa klubi instrumen- taalansambel ja 1985. aastast on Vello siiani tegutseva „Laulu- sõprade“ ansambli põhitegija.

Vello Tikerpalu kohta keegi midagi halba rääkida ei oskaks ega tahagi. Naabrite ja kollee- gide teatel on ta mees, kes ka kodus kõik vajalikud tööd ära teeb. Kuidas ta selleks aega on leidnud, on paras mõistatus. Kontserdid viivad pillimehed sageli õhtuteks ja teinekord päevadeks kodust ära. Peale pillimängu ja koolitöö oli Vello ju põhikohaga kolhoosis tööl. Siin kehtib ilmselt rahvatarkus: kes teeb, see jõuab. Ilma abikaasa ja pere toetuseta oleks mõnigi asi küllap tegemata jäänud.

Soovime juubilarile palju tervist ja palju pillimänguga täidetud päevi ka järgmiseks veerandsajaks aastaks!

Eda Maripuu

Veel maakonnalehtedest

Allveearheoloogiaga tegelev uurimislaev **Mare** võib merearheoloog Vello Mässi sõnul jääda rahapuuduse tõttu sügisest tööta, mistõttu Saare- ja Muhumaa vrakkide uurimine on küsimärgi all, kirjutas 15. augusti Meie Maa.

Kihnu **maalammaste** pidamisest Pädastes kirjutab 8. augusti Saarte Hääl. Kümme aastat suvekodu pidanud Olavi Tuisk võttis mullu esimesed 12 maalammast maastikku hooldama. Kena välimusega maalammast sobib hästi väikestesse taludesse ja maa hooldajaks. Vähenõudliku maalambaga saab hakkama ka algaja loomakasvataja.

„Saarde kalu püüdema...” Võrklaev ja selle kombed

T. Grünthal

Sale mootorpaat kümne hobuse jõuga mühiseb läbi lainte. Tüüri juures vana päevitanud näoga kalamees, piip suus. Sõidame Üllissaarelt Pühade karele, mille lähedal seisavad meres suured ankrumõrrad.

- Jutustage midagi sellest ajast, kus Muhus veel terve rahvas püüdis kala.

- Need ajad on ammu mööda. Võrgud on kõdunenud, võrklaeva ei näe terves Muhus enam. Kiprid puhkavad ammu Hellama männikus. Näete, kui vaikne on praegu Pühade karel. Aastat viiskümmend tagasi kogus igal kevadel siia rahvast tervelt Muhumaalt, isegi Saaremaalt. Kaldal tehti kalameeste onnid, milleks ridvad pisteti maasse, kaeti need mätastega ning kuiva meremudaga. Seal kalapüüdjad õõbisid ja leidsid varju vihma ning tuule eest. Kalad puhastati sealsamas. Soolati tündritesse ja veeti hiljem koju. Nae praegu on näha veel lautrikivid ja kalameeste kaev, mis juba sisse varisenud.

- Kuidas toimus kalapüük võrklaevas?

- Võrklaev kujutas suurt paati. Need toodi harilikult talvel reeteega Mustjalast, kus on palju metsa ning olid ka osavad paadimeistrid. Tüüri laeval ei olnud, selleks oli kipri aer. Laeval oli kolm p i i t i (ühest laevaäärest teiseni ulatav pink, millel istusid sõudjad).

Laeva eesotsas p e a p i i t, selle sees ka mastiase, sest takka - ning külituulega tõmmati üles lappuri. Keskmist kutsuti m a o - p i i d a k s. Laeva tagaotsas oli h ä n n a p i i t, mis käis lahti ja võrkude laeva tõstmisel võeti eest ära. Pea- ning maapiidal olid sõudmas naised, harilikult noored tüdrukud, hännapiidal sõudsid mehed. Vahest, kui laeva meeskond eriti arvukas oli, istusid sõudjate vastas veel inimesed ning „hoobasid“, aitasid aeru tõmmata. Kipper istus laeva tagumises osas, n. n. k ä u l a l, mida nüüdsel ajal paatides kut-
satakse l e h i k s.

Räägitakse nüüd palju ühis-
tegevusest, kuid vanal rahval oli ka oma ühistegevus. Kas või kalapüük Muhus.

Võrklaev kuulus kiprile. Temal oli enesel kõige rohkem võrke. Laeva meeskond (õigem naiskond) moodustati nii, et laeva võeti umbes 14 inimest, n. n. „võrguvaimu“ oma võrkudega. Igal võrguvaimul oli 6 võrku. Kaks vaimu jäid kordamööda õõseks maale puhkama. Vaimud pidid laevas sõudma, võrke aita-
ma merre lasta, pidid laeva pu-
hastama.

Võrkude merre laskmist õhtul ei toimetanud kipper ise. Ta valis koha, kuhu võrgud lasti ja istus käulal, juhtides aeruga laeva. Võrkude laskmine toimus peritult, peapiidal aerutati. Hommi-
kul võttis võrgud välja kipper ise, ainult kui palju kalu oli, aitas mõni vanem vaim kaasa. Võrke laeva tõstes raputas neid kipper, et kalu variseks võrkudest lahti laevale. Need „varikalad“ jäid kiprile laeva ostu ning korras-
hoiu kuludeks.

Kui kipper hommikul võrke merest välja võttis, oli tal nahkne põll ees ja labakindad käes. Hommikul, kui laev võrkudega lautri jõudis, olid igal vaimul kodust inimesed vastas, kes aitasid võrke juhtmetele ajada ja kalu välja noppida. Sagedasti ilmusid randa ka n. n. „k ü ü s i l l i s e d“, vaesed vabadikunaised, kellel omal võrke polnud ja kes aitasid laeva lautri tõmmata ja võrke juhtmetele ajada. Tasuks anti neile mõni peotäis räimi. Ainult kipri varikaladest ei antud kellelegi. Säärane oli vana komme.

Kui kipper varikalad laevast ära tõi, pesti laevapõrandad soomusest puhtaks ja pandi need kummuli üle laeva päikese ning tuule kätte kuivama. „Varese“ jaoks pandi sinna peale kolm räime. Mida rohkem vareased ning kajakad laevas käisid ja sinna jälgi jätsid, seda paremaks loeti see kalaõnnele. Ainult õhtul merle minnes ei sallitud varese vaakumist. Õeldi varesele: „Mis

sa reo karjud! Täna ep maksa merele minnagi.“

Võrkude merre viimine toimus järgmiselt: Peale lõunat kogusid võrguvaimud randa. Võtsid võrkaias võrgud juhtmetelt maha ja laoti need kokkukeeratult r ü p p i, see oli neljakandiline linase või takuse riide lapp, mille igas nurgas olid paelaotsad. Need paelad seoti risti üksteisega kinni ja siis õõritati sääraselt kinni-
seotud rüpp ühes võrkudega sel-
ga; rüppi hoiti seljas kahe nõõri abil, mis käisid üle õla.

Võrgud seati lautris juba korda merrelaskmiseks. See toiming kutsuti „võrgulöömiseks“. Kipper sidus ise võrgud üksteisega pealt kinni, alt sidus võrgud kin-
ni mõni vanem, kogenenum vaim, kes sõudis maapiidal ja aitas merel võrke sisse lasta. Kinniseotud võrgud laoti laeva, pikuti hanna- ning peapiidi vahele, kaheks hunnikuks ehk r i b i k s. Laeva eesotsas olev hunnik kutsuti esimeseks ribiks, teine oli tagumine ribi. Paelaotsad, mis olid iga võrgu algul ning lõpul ja millega võrgud merre laskmiseks üksteise külge seoti, kutsuti a e n a d e k s (aen). Igas ribis oli umbes 42 võrku. Ribi omasoodu jagunes k o r d a d e k s. Igas korras oli samapalju võrke kui laevas oli osanikke-
vaime. Võrgud olid k o r r a s seotud inimeste järjekorras. Ühes ribis oli harilikult 3 korda. Üks ribi võrke, mis oli merre lastud, kutsuti meres j ä d a (võrgujäda).

Et jada hommikul üles leida, selleks seati iga jae algule ning lõpule k u p u d. Need olid 4-5-jalased aerusarnased puud, mis seisid püsti vees, riidelapid otsas; alla oli kupule kinnitatud suur raudrõngas, millest ulatas tugev nõõr põhja, mille otsas oli suur kivi. Kupu küljes oli veel vee-
pinnal jame kuusepuust võrgu-
rindpoom. Kupu küljes olev võrk sai harilikult käristada ja temal polnud suurt kala. Sinna andis iga vaim kordamööda iga õhtu oma mõne vanema võrgu. Jäe lõpul oleva kupu juures oli ikka kipri võrk.

Kuppudest ükski oli vähe. Tormi korral võisid kupud võrkudest lahti rebeneda, ka oli tarvis hoo-
litseda, et võrgud seisaksid kor-
ralikult püsti vees. Seda tehti järgmiselt. Iga k o r r a kohta võrgu jäes oli veel eriline märk, mis pidi olema igal vaimul. Selle märgi juurde kuulus umbes 10-15-naelane ümmarguseks uhutud paekivi, millest oli auk läbi puuritud ja mida kutsuti „ilaks“. Ila august läbi oli põimitud noorest sitkest kastest või to-
mingast väänatud v õ r a l (võral, võbla), võru, mille külge oli kinnitatud tugev 9-10 sülla pikkune köis, mille teine ots oli kinnitatud võrguselise külge. Selise küljest käis vee-
pinnale peenen nõõr ja selle küljes oli vee-
pinnal lauaukike, millele oli lõigatud vaimu pere õuemärk ning oli kinnitatud veel riide-
tükike, mis tuule käes lehvis.

Kumbki ribi lasti merre eri-
nevas kohas, vahest oli nendel mõni kilomeeter vahet, näit. üks lasti „lõppe“, s. o. Väikese väina suhu Muhu ning Saaremaa vahele, kuna teine riba viidi üles kõrgemasse merre, Aherkare peale (liivaseljändik Viirelaiu ning Pühadekare vahel). Kõik olenes sellest, kus arvati kala olevat.

Olid võrgud merre lastud, siis mindi maale õõbima, harilikult Pühadekarele, aga vahest ka Viirde või Võibelaidu. Mõnel vaimul oli katel kaasas, keedeti ühiselt suppi, leivaroni või saar-
telt leitud linnumune. Noor-
rahvas lõi ka tantsu. Hommikul aegsasti enne päikesetõusu äratas magajad unest kipri vali hää ja siis sõuti kiiresti merele võrkude juurde. Vahest, kui ilm oli vaiks-
ne, õõbiti merel ja rahvas magas laevapõrandal purju all.

Kevadel, jüripäevast kuni heinaajani olid rannad täis rõõm-
sat rahvast, meri kees elust. Pea-
le jaaniaeva jäi aga kõik vaikseks. Laevad tõmmati kal-
dale, nendele anti hea kasukas tõrva ja nad asetati võrkaeda kummuli kivide otsa.

Vaba Maa 5. august 1932, lk 7.

Töö ja pereelu ühitamise seadusejärgne võimalus

Soolise võrdõiguslikkuse seaduse § 11 lõige 1 punkt 3 eesmärk on, et kõik töötajad, olenemata soost, saaksid reaalselt sobitada kokku oma tööd ja eraelu. Selle õiguse ellurakendamisel on võtmeroll tööandjal.

Abipalve!

Kellel on võimalus ja soov rahaliselt toetada tulekahjus kodu kaotanud Pädaste küla Arni peret, saab seda teha Armilda Luht arveldusarvele EE78220001109274590. Täname abistajaid!

Neljaetapiline liikumissari „Liikumine teeb terveks ja rõõmsaks“

30. augustil kl 11 toimusid Muhuvolle meistrivõistlused.

võistlused Petankis Liiva küla spordiväljakul.
Info 5065 161 Kalev.

5. septembril kl 16 toimub **Kepikõnnipäev**.

Kogunemine Orissaare spordihoonde ees. Õpetusi ja kogemusi jagavad Eesti Kepikõnniliidu spetsialistid. Muhulaste buss väljub kl **15.30** Liivalt kiriku parklast.

Info ja registreerimine 5037 407 Anneli.

19. septembril kl 11
Muhumaa külade tervisepäev

Liiva spordiväljakul
Palju erinevaid ja kõigile jõukohaseid alasid.
Tule ja osale kindlasti!
Info: 5065 161 Kalev ja 5037 407 Anneli.

6. septembril kl 11

I Muhu lahtised meistri-

Programm

„Tervislikke valikuid toetavad meetmed 2013-2015“

12.09.
Kell 11:00-17:00
Koguva küla, Muhu saar

Koguva Kalapäev
Saaremaa meistrivõistlused grillimises

Päevakava

08:00 Grillimise meistrivõistlusele osalejate võistlusplatsidele saabumise algus ja võistlusplatside paigaldused.

09:00 Grillimise meistrivõistluse võistkondadele toidukorvide üleandmise algus, küpsetamise algus.

11:00 Võistluspäeva pidulikud avakõned.

11:15 Esinevad Muhu saare talid.

12:00 1. voo hindamine: Saaremaa rimevõidu töde pimehindamise algus.

12:15 Ahvena rappimise ja fileerimise võistlus tuntud muhulastele ning publikule.

13:00 2. voo hindamine: Saaremaa ahvenavõidu töde pimehindamise algus.

13:00 „Tooma talu toidu lugu“: Gildiga tuur Muhu muuseumi hoonetes ja ruumides, mis on seotud muistse (alates 19. saj) toidu hankimisega, tegemisega, säilitamisega ja tarimisega. Räägime, mida vanasti toiduks tarvitati, kuidas seda säilitati, kus ja kuidas söödi. Väikse tasu eest müügil muistse talutoidu retseptilehekeseid. Tuuril osalejad soovijaid oodatakse Tooma talu värava juures. Osalustasu 3 €/1 inimene.

13:15 Esinevad Muhu saare talid ning võistlus publikule.

14:00 3. voo hindamine: Saaremaa fantaasivõidu töde avaliku hindamise algus.

15:00 Esinevad Muhu saare talid.

16:00 Võistluse võitjate pidulik autastamine.

Päeva jooksul

- * Alates 11:30 terve päeva kalapaadiga meresõidud soovijale Koguva sadamast, paadisõit maksab 5 €/1 inimene.
- * Saare maakonna kalatootjate toodangu müük.
- * Avatud kohvik.

TULE JA NAUDI KOGUVA KALAPÄEVA!

Searemaa meistrivõistlused grillimises võistlustingimused ja registreerimise info Eesti Grilliliidu kodulehel www.grilliliit.ee

September, Eesti toidu kuu
Kuu jooksul toimub üle 30 Eesti toidule pühendatud sündmuse, mille juhtimõte on „Ma armastan Eesti toitu“.

Eesti toidu kuu programmi leiab www.eestitoit.ee ning Facebookis www.facebook.com/events/855548084536962/

Teave **biopuhasti** tehnoloogia kohta on üleval kodulehel www.augustbio.ee
Lisainfo: info@augustbio.ee
tel 555 11 020.

FIE Irena Tarvis

- * raamatupidamine
- * finantsanalüüs
- * abi äriplaanide koostamisel
- * maksundusala nõustamine.

Helista ja küsi julgelt
tel 5565 5942.

Tõelised teadmised on need, mida me kasutada oskame.

Aleksander Heintalu (31.5.1941–19.8.2015)

Tallinna Raekojas on renessanssiaja saksa ja flaami kunstnike originaalteoste näitus avatud **5. oktoobrini**.

SAAREMAA PÄEVAD 2015

Reede, 11. september

9.30 – 16.00 ETTEVÕTLUSPÄEV „Äri teevad inimesed“ Meedla Kojas

- Avasõnad maavanem Kaido Kaasikult
- Saaremaa Arenduskeskus kui partner ettevõtjatele, Piret Pihel
- Ettevõtlust mõjutavad trendid, Andro Kullerkupp
- Oluline ei ole MIDA sa tead, vaid KEDA sa tead - koostöövõrgustik ja selle tähtsus, Harald Lepisk
- Ärikiirkohting
- Tervisliku toitumise trend äriideeks, Sven Nuum ja Teet Torim
- Kasvamise võlud ja valud, Tiia Tammsalu ja Triinu Lillepäärg
- Martin Sepping ja Muhu Leib
- Ettevõtjate paneeldiskussioon „Äri teevad inimesed“
- Töötuba: Kuidas leida ja arendada äriideid? Andro Kullerkupp
- Ettekanne: Enesekindlus ja motivatsioon – tee esimene samm! Harald Lepisk

Lisainfo <http://www.eas.ee/ettevotluspaev/>
Vajalik eelregistreerimine

10.00 – 18.00 SÜGISLAAT Kuressaare kultuurikeskuses

- Lai valik kaupu nii kohalikele kui ka mandri tootjatele
- Laadamaingud, loomisid
- Esitlused ja ettevõtjate edulood
- Avatud mõnus kohvik ja Sushibaar
- Kia ja Peugeot uued mudelid, proovisõidud
- Põhlatate kutsutakse sefiri valmistamise kursusele kell 15.00, hind 15.-, registreeru enne 08.09. tel 5187614
- Aiasaadused, sh peipsi sibul, maasika- ja vaarikataimed, püsikud, õunte näitus
- Toiduelamused Kebabikuningalt, suur valik maitseaineid, laadasinki jpm
- Kokandushuvilistele lai valik tarkvaid ja nõuandeid Koogimeistrilt
- Hotell Saaremaa Thalasso Spa Tai massaaž, Grand Rose ja Gospa sügispaikmused

17.30 – Raadio Kadi ja Saarte Hääle LÕIKUSPIDU Kuressaare keskväljakul

- Põllumajandustehnika rongkäik
- Selgub Saare mk Aasta Põllumees 2015
- Kuulutame välja Saarte Hääle koduleiva konkursi võitja
- Meelt lahutavad pereansambel Männiste ja Kihnu Poisid

17.30-23.00 keskväljak liikluseks suletud

Laupäev, 12. september

10.00 – 16.00 TURUPÄEV Kuressaare keskväljakul

- Toidutootjad, talunikud, käsitsilised pakuvad kohaliku toitu ja käsitööd
- Sõrguvad Sõrgiselid – koolilapsed peavad ökokohvikut ja kingipoodi.
- Koos toimetavad viie Saaremaa ja kahe Hiiumaa kooli lapsed
- Kohal on koduloomad ja põhupallid
- Meeleolukas muusika ja esinemised

10.00 – 16.00 SÜGISLAAT Kuressaare kultuurikeskuses

Lisaks juba reedel alanud tegevustele

- Seedri Puukooli heas valikus istikute ja viljapuudega, näidisloksed ja nõuanded viljapuude sügishoolduseks
- 10.30 ja 14.00 Koogimeister esitleb: Martsipanist kaunistuste valmistamist, koolituse hind 15.- ja vajalik eelregistreerimine tel 5187614

10.00-16.00 keskväljak liikluseks suletud

Täpsem info: www.saaremaapaevad.ee
Samal ajal toimub toidufestival, www.saaremaatoidufestival.ee

Kuressaare, 12. september 2015

Logo: Saaremaa Päevad 2015

Partnerid: KURRESSAARE, AK GETMER, LÄÄNE-POHJALANE, EAS, REGIONAALARENGU TOETUSEKS, SAK, BDA, SAARTE KOOSTÖÖKOGU, LEADER

*Aeg on välja otsida
HELKURID!*

Collester OÜ

Tehnoülevaatus
Teostame ka
TRAKTORITE ülevaatus!
Tulekustuti taatlemine ja
müük

Autoremont
Kere, veermiku ja mootori
remont
Varuosade tellimine
Sildade reguleerimine
Rehvitööd
Piduristend
Heitgaaside mõõtmine
Kerevenituspink
Diagnostika
Klaaside vahetus

52 737 75 –
alan@collester.ee

Ehitusteenused
Ekskavaator-laaduri
teenus
Uus JCB 4CX + erinevad
kaevetööd
Transport (kraana +
kallur)
Minitraktori teenus
Avant 520 + erinevad
agregaadid
Mulla, killustiku ja liiva
müük

50 675 02 –
paavo@collester.ee

Kohapeal valik Energizer, Centra (Exide) ja AD
(Bosch) akusid, AD akudel hetkel 3a garantii.
Asume Soonda külas vanas lauda kompleksis

Porikuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Hilda Kipper 93 (1.10)
Linda Väärtnõu 93 (15.10)
Armilda Luht 90 (19.10)
Leili Toom 87 (1.10)
Laine Tüür 85 (16.10)
Lauri Einer 84 (16.10)
Laine Niidi 83 (15.19)
Helgi Kann 83 (29.10)
Õie Saar 82 (7.10)
Helju Pira 82 (27.10)
Bruno Mägi 81 (1.10)
Valdur Tamm 81 (5.10)
Rein Lahke 81 (7.10)
Helmi Urb 81 (26.10)
Ilmar Vaga 81 (29.10)
Arvo Kramm 80 (4.10)
Urve Suu 80 (6.10)

Evi Jõgi 80 (10.10)
Milvi Sepmann 80 (26.10)
Reet Akkel 80 (29.10)
Meida Ulp 80 (29.10)
Mart Veltmander 65 (23.10)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

* Pakume **puulõhkumisteenust** halumasinaga, samas **müüa küttepuid**. Tel. 5340 8138 Rein

Soovid müüa kinnisvara või
vajad kinnisvara-alast
konsultatsiooni?
Siis võta ühendust oma ala
asjatundjatega!
Lauri Kolk, tel 5191 2950,
lauri@adrem.ee
Allan Pajus, tel 56900 411,
allan@adrem.ee

Meie tegeleme Muhu ja
Saaremaa kinnisvaraga juba
aastast 2002! Külasta ka meie
kodulehte www.adrem.ee

Pakume ka haljastusteenust, muruniitmist, trimmerdamist,
võsalõikust, metsaraie jne.

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Jumalateenistused toimu-
vad **pühapäeviti kl 10** Liival
Muhu Katariina kirikus, kui
pole teatatud teisiti.

Koguduse hooldajaõpetaja
Hannes Nelis, tel: 529 1881.

EAÕK

Rinsi Kaasani Pühakuju
kogudus:
12. septembril kl 12

Jumalik liturgia.

22. oktoobril kl 10 Jumalik
liturgia.

Hellamaa Peetruse ja
Pauluse kogudus:

14. septembril kl 10
Jumalik liturgia.

4. oktoobril kl 10 Jumalik
liturgia.

Teenib preester Toivo
Treima, tel 5635 0051,
e-post: toivo@eoc.ee

Tänu

Siirad tänusõnad kõikidele inimestele, kes 22. augustil Muhu jooksu
ajal Presidenti alleel juhtunu ajal olid hea sõna ja teoga abiks minu
abikaasale ja minule. Leinav lesk

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

5. augustil 68-aastane **Ants Lasn**.
29. augustil 67-aastane **Anton Vapper**.

Tunneme kaasa omastele!

Metsandus:

Müüme 3-meetrist küttepuid,
hind alates 16 eurot ruum, koos
kojutoomisega.

Lõhutud küttepuid alates 28
eurot ruum koos kojutoomise-
ga.

Eraldi saada kuivad kase, tam-
me ja saare halud.

Pakume kompleksiga kütte-
puude saagimis- ja lõhkumise-
teenust, hind 28 eur/h

Müüme sõelutud mulda, gra-
niitkive, liiva ja killustikku.

Killustik Fr. 0 – 70 hind 5
eur/ tonn

Sõelutud kruus Fr. 0 – 20
hind 3,50 eur/tonn

Pakume ka kopplaaduri tee-
nust, erineva laiusega kaevetöö-
pad, planeerkopp, hüdrovasar,
kahveltõstuk. Hind alates 28
eur/h

Metsakinnistu korrastami-
seks võtke meiega ühendust ja
koostame teile konkreetse pak-
kumise.

Tel 50 97 679, Erkki
Vt www.muhuvarahaldus.ee

Oktoobri Muhulase materjalid on teretulnud **4. oktoobri** lõunani.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub üks kord kuus.
Internetis www.muhu.ee
Trükkinud Saaremaa Trükikoda 500 eks.
Hind **30** eurosent